

شرح ذیل منقولست از يك مجموعه رسایل مورخ
هشتصد و بیست و يك هجری به خط علی بن محمود بن
مسعود یمنی عباسی قرشی هاشمی ملقب به کمال
ماشاده و آن مجموعه متعلقست بکتابخانه مجلس
شورای ملی .

احمد گلچین معانی

«مشهد»

وصایای افلاطون

شاگرد خویش

را ارسطاطالیسی

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

رتال جامع علوم انسانی

می گوید :

خداوند خویش را بشناس. و حق او نگاه دار. و همیشه با تعلیم و تعلم باش.
و عنایت بر طلب علم مقدر دار. و اهل علم را به کثرت علم امتحان مکن. بلکه اعتبار
حال ایشان به تجنب از شر و فساد کن.

از خدای چیزی مخواه که نفع آن منقطع بود. و متیقن باش که همه مواهب
از حضرت اوست. و از نعمتها باقی. و فوایدی که از تو مفارقت نتواند کرد
التماس کن.

همیشه بیدار باش که شرور را اسباب بسیار است. و آنچه نشاید کرد بآرزو
مخواه. و بدانکه انتقام خدای تعالی از بنده بسخط و عتاب نبود. بلکه بتقدیم (کذا)
و تأدیب باشد.

بر تمنی حیاتی شایسته اقتصار مکن. تا موتی شایسته با آن مضاف
نمود. و حیات و موت را شایسته مشمر. مگر که وسیلت اکتساب
بر باشد.

بر آسایش و خواب اقدام مکن. مگر بعد از آنکه محاسبه نفس در سه چیز
بتقدیم رسانیده باشی: یکی آنکه تأمل کنی تا در آن روز هیچ خطا از تو واقع
شده است یا نه.

دیگر آنکه تأمل کنی تا هیچ چیز اکتساب کرده بی یانه. و سیم آنکه هیچ
عمل بتقصیر فوت کرده بی یانه.

یاد کن که چه بوده ای در اصل و چه خواهی شد بعد از مرگ. و هیچ کس را
ایضا مکن که کارهای عالم در معرض تفریر و زوالست.
بدبخت آن کس بود که از تذکر عاقبت غافل بود. و از زلت باز
نهایستد.

سرمایه خود از چیزهایی که از ذات تو خارج بود مساز.
در فعل خیر با مستحقان انتظار سؤال مدار. بلکه پیش از التماس
افتتاح کن.

حکیم مشمر کسی را که به لذتی از لذتهای عالم شادمانه شود. یا از مسیبتی
از مصایب عالم جزع کند و اندوهگین شود.
همیشه یاد مرگ کن و بمردگان اعتبار گیر.

خساست مردم از بسیاری سخن بی فایده او. و از اخباری که کند بچیزی که
از آن مسئول نبود بشناس. و بدانکه کسی که در شر غیر خود اندیشه کند نفس
اوقبول شر کرده باشد. و مذهب او بر شر مشتمل شده.

بارها اندیشه کن پس در قول آر پس در فعل آر که احوال گردانست.
دوستدار همه کس باش و زود خشم مباش که غضب به عادت تو گردد.

هر که امروز بتمو محتاج بود ازاله حاجت او با فردامیگن که توجه دانی که فردا چه حالت شود.

کسی را که بچیزی گرفتار شود معاونت کن. مگر آنکس را که بعمل بد خود گرفتار باشد.

تا سخن متخصصان مفهوم تو نگردد بخکم ایشان مبادرت مکن.

حکیم بقول تنها مباش بلکه بقول و عمل باش. که حکمت قولی درین جهان بماند و حکمت عملی بدان جهان رسد و آنجا بماند.

اگر در نیکو کاری رنجی بری رنج بنماند و فعل نیکو بماند. و اگر از گناه لذتی یابی لذت بنماند و فعل بد بماند.

از آن روز یاد کن که ترا آرزو دهند و از آلت استماع و نطق محروم باشی. نشنوی و نگویی و نه یاد توانی کرد. و یقین دان که متوجه به مکانی شده ای که آنجا نه دوست را شناسی و نه دشمن را. پس اینجا کسی را به نقصان منسوب مگردان. و حقیقت شناس که جایی خواهی رسید که خداوند گار و بنده آنجا متساوی باشد. پس اینجا تکبر مکن.

همیشه زاد ساختن دار که چه دانی که رحیل کی خواهد بود.

و بدانکه از عطای خدای جل جلاله هیچ چیز بهتر از حکمت نبود. و حکیم کسی بود که فکر و قول و عمل او متساوی و متشابه باشند.

و مکافات کن به نیکی و در گذر از بدی.

یاد گیر و حفظ کن و فهم کن در هر وقتی کار خویش را. و تعقل کار خود کن و از هیچ کار از کارهای بزرگه این عالم ملامت منمای. و در هیچ وقت ناتوانی مکن.

و از خیرات تجاوز مشمر. و هیچ سیئه را در اکتساب حسنه سرمایه مساز. و از امر افضل به جهت سروری زایل اعراض مکن که از سرور دایم اعراض کرده باشی.

حکمت دوست دار و سخن حکما بشنو. هوای دنیا از خود دور کن و از آداب ستوده امتناع مکن.

در هیچ کار پیش از وقت آن کار مپیوند، و چون بکار مشغول باشی از روی فهمی
و بصیرتی بدان مشغول باش .
به توانگری متکبر و معجب مشو . و از مصایب شکستگی و خواری به خود
راه مده .

با دوست معامله چنان کن که بحاکم محتاج نشوی . و با دشمن معامله چنان
کن که در حکومت ظفر ترا بود .
با هیچ کس سفاهت مکن . و تواضع با همه کس به کار دار . و هیچ متواضع را
حقیر مشمر .

در آنچه خود را معذور داری برادر خود را ملامت مکن .
به بطالت شادمان مباش و بسر بخت اعتماد مکن . و از فعل نیک
پشیمان مشو .
با هیچ کس مرام مکن .

همیشه بر ملازمت سیرت عدل و استقامت و التزام خیرات مواظبت کن .
تمام شد وصایای افلاطون والله اعلم بالصواب والیه المرجع والمآب .

و اینک برای مزید اطلاع خوانندگان فهرست مندرجات مجموعه مزبور
را ذکر میکند:
۱- جام جهان‌نمای . در توحید و تجرید و مراتب وجود . فارسی .
مجهول المؤلف .

(ص ۲-۱۵)

۲- من الرسالة القشیری . عربی . (ص ۱۶-۱۸)

۳- اربعین قشیری . عربی . (ص ۱۸-۲۴)

۴- کلمات رسول اکرم . عربی . (ص ۲۵-۳۱) مورخ ۱۷ شوال

۸۲۰ در یمن

۵- من کتاب البرد الموشی من صناعة الانشا . عربی . (ص ۳۲-۲۶)

۶- روایاتی از رسول اکرم (ص ۳۹-۶۱) مورخ جمعه ۱۸

جمادى الاخره ٨٢١ .

٧- كتاب التيسير في التفسير تفسير قرآن منظوم شامل سهز اردو ديست وجهل ويك بيت) منقول از خط مصنف (عبدالعزیز بن احمد بن سعيد المعروف بالديريني متوفى ٦٩٠ هجرى) عربى (ص ٦٥-١٨٢)

٨- كتاب اخلاق النبوة وآداب المعيشة. عربى . (ص ١٨٤ - ٢٠٩) مورخ

١٤ صفر ٨٢١ هجرى .

٩- باب الفراسة الشرعية والحكمية من كتاب تديرات الالهية تأليف

شيخ محيى الدين عربى (ص ٢١٠-٢٢٠)

١٠- اربعين (ص ٢٢٨-٢٤٢)

١١- باب الاشارات الى ضبط المشكلات . عربى . (ص ٢٤٢ - ٢٤٦)

مورخ ٨٢١

١٢- اشعار فارسى (ص ١٤٨ - ٢٤٩) مورخ ٨٢٧ فى زيداله محروس .

١٣- حاية الابدال. عربى . (ص ٢٥٠-٢٥٦)

١٤- نسب الخرق از محيى الدين عربى (ص ٢٥٨ - ٢٦٧) مورخ ٤

صفر ٨٢١ دريمن .

١٥- رساله در حقيقت توحيد تأليف شيخ شمس الدين حنفى قاضى القضاء

مملكت قرمانيه (ص ٢٦٨ - ٢٧٥) مورخ سه شنبه سلخ ذبيحجه ٨٢١ با امضای

جامع که در مسجد الحرام مقابل ركن يمانى نوشته است .

١٦- فصلی در فضل غربت از شيخ امام ابوسعد اسمعيل بن على بن الحسن -

المثنى التميمى . عربى . (ص ٢٧٦-٢٧٩)

١٧- كتاب عدة الحصن الحصين مسن كلام سيد المرسلين (ص ٢٨٥ -

(٣٥٥

١٨- الرساله الشاهية از قاضى عضدايجى . عربى . (ص ٣٥٧-٣٦٧)

١٩- خمسة احاديث (٣٦٨ - ٣٦٩)

٢٠- ضوابط الفقه . عربى . (ص ٣٧٠-٣٨٣)

٢١- من كتاب موجبات الرحمة و عزائم المغفرة تصنيف شيخ احمد بن